

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій
Західноукраїнського національного університету»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про різнорівневі тестові завдання для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти у ВСП «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій Західноукраїнського національного університету»

Розглянуто та схвалено на
засіданні педагогічної ради
Протокол № 1
від «26» «08» 2025 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дане Положення визначає загальні принципи, порядок створення, структуру, використання та оцінювання різнорівневих тестових завдань, що можуть використовуватись для контролю навчальних досягнень здобувачів освіти Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки, права та інформаційних технологій Західноукраїнського національного університету» (далі – ВСП «ФКЕПТ ЗУНУ»).

1.2. Розроблення різнорівневих тестів ґрунтується на сучасних педагогічних і психолого-дидактичних підходах до навчання, які передбачають індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу. Тестування має на меті не лише перевірку рівня знань, а й виявлення ступеня їх розуміння, умінь аналізувати, узагальнювати та творчо застосовувати матеріал.

1.3. Впровадження різнорівневого підходу в тестуванні забезпечує:

- **об'єктивність оцінювання**, оскільки дає змогу мінімізувати суб'єктивний вплив оцінювача;

- **валідність**, тобто відповідність тесту визначеним навчальним цілям і змісту робочої програми освітнього компоненту;

- **надійність**, що проявляється у стабільності результатів при повторному проходженні;

- **справедливість**, завдяки можливості кожного здобувача освіти продемонструвати свої знання на доступному рівні складності.

1.4. Тестування розглядається як інструмент педагогічної діагностики, що виконує кілька основних функцій:

- **контрольно-оцінювальну** – визначення рівня засвоєння навчального матеріалу;

- **корекційну** – виявлення прогалин у знаннях та формування рекомендацій щодо їх усунення;

- **мотиваційну** – стимулювання навчальної активності шляхом зворотного зв'язку;

- **прогностичну** – прогнозування успішності подальшого навчання або професійної діяльності.

1.5. Створення різнорівневих тестових завдань має спиратися на психологічні закономірності пізнавальної діяльності – увагу, пам'ять, мислення, сприйняття та індивідуальні особливості здобувачів фахової передвищої освіти.

1.6. Різнорівневе тестування дозволяє отримати достовірні дані про рівень засвоєння програмного матеріалу, оцінити ефективність навчальних методик і приймати управлінські рішення щодо вдосконалення освітнього процесу.

2. ПОРЯДОК ТА ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

2.1. Зміст різнорівневих тестових завдань з навчальних дисциплін повинен відповідати силабусу та робочій програмі навчальної дисципліни.

2.2. Різнорівневі тестові завдання повинні забезпечувати перевірку сформованості всіх типів програмних результатів навчання передбачених навчальною дисципліною.

2.3. Формування різнорівневих тестових завдань повинно бути нейтральним, недискримінаційним та вільним від упереджених суджень.

2.4. Рекомендується при створенні різнорівневих тестових завдань дотримуватися наступних принципів:

- *принцип науковості* – створення різнорівневих тестових завдань повинно базуватися на достовірних наукових знаннях, що відповідають сучасному рівню розвитку науки та вимогам робочих програм навчальних дисциплін. Недопустимим є використання застарілої, суперечливої або не перевіреної інформації;
- *принцип об'єктивності* – об'єктивність тестування означає, що результати оцінювання не залежать від суб'єктивних суджень викладача чи емоційного стану здобувача фахової передвищої освіти. Тест повинен забезпечувати єдині умови для всіх учасників, чіткі правила виконання та стандартизовану процедуру перевірки. Об'єктивність досягається за рахунок уніфікації структури різнорівневих тестових завдань, чіткого формулювання запитань без двозначностей та автоматизованої перевірки результатів (у разі виконання різнорівневих тестових завдань на освітній платформі MOODLE);
- *принцип диференційованості* – полягає у врахуванні індивідуальних відмінностей у рівні знань, темпі засвоєння та когнітивних здібностях здобувачів фахової передвищої освіти. Різнорівневі тестові завдання дозволяють оцінити навчальні досягнення не лише за фактом правильності відповідей, а й за глибиною розуміння та складністю завдань, які здобувач здатен розв'язати;
- *принцип надійності* – означає стабільність результатів тестування при повторному виконанні тесту за однакових умов. Якщо різнорівневі тестові завдання є логічно побудованими, зрозумілими та послідовними за складністю, то отримані результати мають бути відтворюваними.
- *принцип доступності* – різнорівневі тестові завдання мають бути зрозумілими, грамотно сформульованими та відповідати віковим і когнітивним можливостям тестованих осіб. Складність тесту повинна поступово зростати, щоб забезпечити мотиваційний ефект і не створювати відчуття безпорадності;
- *принцип цілісності та системності* – тест повинен бути не випадковою

сукупністю питань, а відобразити структуру навчального змісту як цілісної системи;

- *принцип мотиваційної спрямованості* – добре розроблений тест стимулює здобувачів фахової передвищої освіти до самостійного навчання, самоперевірки та вдосконалення знань. Тестування повинно бути інструментом зворотного зв'язку, що допомагає зрозуміти власні сильні та слабкі сторони. Психологічна мотивація здобувача суттєво впливає на якість результатів, тому важливо створювати сприятливу атмосферу довіри і підтримки під час оцінювання.

3. РІВНІ СКЛАДНОСТІ ТА СТРУКТУРА РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Розподіл тестових завдань за рівнями дозволяє:

- об'єктивно оцінити глибину засвоєння навчального матеріалу;
- забезпечити можливість для диференційованого оцінювання здобувачів з різними навчальними можливостями;
- підтримати мотивацію за рахунок поступового ускладнення завдань.

3.2. Кожне різнорівневе тестове завдання повинно відповідати наступним критеріям:

- *відповідність силабусу, робочій програмі навчальної дисципліни* – завдання охоплює матеріал, передбачений програмою і відповідає освітнім цілям;
- *коректність формулювання* – питання чітке, логічне, граматично правильне, без двозначностей;
- *рівень складності* – завдання має визначений рівень (середній, достатній, високий);
- *валідність* – тест дійсно перевіряє заявлені знання або компетентності;
- *надійність* – результати різнорівневих тестових завдань є стабільними при повторному проходженні;
- *етичність* – відсутність дискримінаційних, політичних, гендерних або релігійних упереджень;
- *зрозумілість* – формулювання адаптовані рівню підготовки здобувачів освіти.

3.3. Різнорівневий тест включає завдання трьох основних видів складності:

- I-й рівень складності (середній) – завдання цього рівня перевіряють відтворення базових знань – фактів, термінів, визначень, формул, дат, понять. Вони орієнтовані на репродуктивну діяльність, тобто на здатність пригадати або впізнати інформацію.

На цьому етапі домінують процеси пам'яті та впізнавання, а не мислення у формі аналізу чи узагальнення. Цей рівень є необхідним для подальшого засвоєння більш складних видів знань.

Типові форми завдань для I-го рівня складності:

- вибір правильної відповіді з кількох варіантів (множинний вибір);
- завдання типу “правильно / неправильно” (істинність твердження);
- завдання на завершення речення або вставлення пропущеного слова.

Мета I-го рівня складності тестових завдань – перевірити мінімально необхідний рівень знань, що свідчить про засвоєння основ навчальної дисципліни.

- II-й рівень складності (достатній) – спрямований на перевірку розуміння змісту та вміння застосовувати знання у типових ситуаціях.

Завдання вимагають логічних операцій: порівняння, класифікації, пояснення причинно-наслідкових зв'язків. Тут актуалізується не лише пам'ять, а й операційне мислення, що дає змогу використовувати знання як інструмент для розв'язання типових завдань.

Типові форми завдань для II-го рівня складності:

- встановлення логічної послідовності подій або дій;
- заповнення таблиць, схем, класифікацій;
- завдання з короткою відкритою відповіддю (одне слово, цифра, формула);
- тестові завдання на вибір кількох правильних варіантів;
- задачі або вправи з практичним контекстом.

Мета II-го рівня тестових завдань складності – визначити, наскільки здобувач здатен розуміти і пояснювати навчальний матеріал, а також застосовувати знання у стандартних умовах.

- III-й рівень складності (високий) – передбачає продуктивну, творчу та аналітичну діяльність. Завдання вимагають від здобувача самостійно аналізувати інформацію, робити узагальнення, встановлювати закономірності, формулювати висновки або пропонувати рішення нових проблем. Він пов'язаний із розвитком критичного мислення, рефлексії та вміння інтегрувати знання з різних джерел.

Типові форми завдань для III-го рівня складності:

- ситуаційні задачі або кейси;
- відкриті завдання з розгорнутою відповіддю;
- аналітичні тести, де потрібно обґрунтувати вибір відповіді;
- проблемні питання, що передбачають декілька можливих варіантів рішення;
- встановлення відповідності між термінами та визначеннями;
- завдання з оцінювання достовірності інформації або якості аргументації.

Мета III-го рівня тестових завдань складності – оцінити рівень аналітичного, логічного та творчого мислення, вміння самостійно приймати рішення та обґрунтовувати їх.

3.4. Кількість завдань на кожному рівні визначається розробником тестових завдань, однак рекомендується орієнтовне співвідношення:

- рівень I (середній) – 40%;
- рівень II (достатній) – 35%;
- рівень III (високий) – 25%

Таке розподілення ґрунтується на нормативно-психологічному розподілі навчальних досягнень, за якого більшість здобувачів засвоюють матеріал на середньому рівні, менша частина – на достатньому, і лише незначна кількість демонструє глибоке аналітичне розуміння.

3.5. Різномірний підхід дозволяє діагностувати прогалини у знаннях і планувати індивідуальну траєкторію навчання, сприяє підвищенню мотивації, оскільки здобувач бачить поступовий розвиток своїх результатів, забезпечує справедливість оцінювання та є основою для формувального оцінювання, яке орієнтоване не лише на результат, а й на процес пізнання.

3.6. Періодичність оновлення різномірних тестових завдань становить не рідше ніж один раз на три роки або раніше – у разі зміни робочої програми навчальної дисципліни чи виявлення недоліків.

4. ОЦІНЮВАННЯ РІЗНОМІРНИХ ТЕСТІВ

4.1. Оцінювання результатів виконання різномірних тестових завдань здійснюється з метою об'єктивного визначення рівня засвоєння здобувачем фахової передвищої освіти навчального матеріалу, сформованості компетентностей і здатності застосовувати знання на практиці.

4.2. Принципи оцінювання:

- *об'єктивність* – результат залежить лише від правильності відповідей, а не від суб'єктивного судження викладача.
- *прозорість* – здобувач освіти має бути ознайомлений із критеріями оцінювання до початку тестування.
- *диференційованість* – враховується рівень складності завдань: базові, середні та високі мають різну вагу в підсумковому результаті.
- *справедливість* – кожен учасник має рівні умови доступу до виконання тесту та єдину шкалу оцінювання.
- *гнучкість* – система оцінювання може бути адаптована під специфіку навчальної дисципліни.

4.3. Результати різномірних тестів можуть застосовуватися для:

- визначення рівня готовності здобувачів до підсумкової атестації;
- порівняльного аналізу груп і курсів;
- розроблення індивідуальних освітніх траєкторій.

4.4. Система оцінювання різномірних тестових завдань виконує подвійну функцію:

- *діагностичну* – виявляє рівень засвоєння знань, розвиток компетентностей і проблемні зони;

- *мотиваційну* – стимулює навчальну діяльність, формує культуру самоконтролю та самооцінки.

4.5. Здобувач освіти має право ознайомитись з результатами тестування, включно з розподілом балів за рівнями складності, на апеляцію результатів тестового контролю у встановленому у ВСП «ФКЕПТ ЗУНУ» порядку, що відповідає принципам академічної доброчесності та об'єктивності оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

4.6. У разі виконання тестів на освітній платформі MOODLE автору тестового оцінювання необхідно забезпечити автоматичне збереження результатів.

4.7. Викладач відповідно до специфіки вивчення навчальної дисципліни розробляє шкалу оцінювання різнорівневих тестових завдань.

4.8. Сумарна кількість балів за тестом повинна дорівнювати загальній сумі балів усіх завдань з урахуванням їх коефіцієнтів складності.

4.9. Порогові рівні оцінювання встановлюються відповідно до шкали оцінювання, прийнятої у ВСП «ФКЕПТ ЗУНУ»:

- 12-бальна шкала оцінювання:
 - відмінно (високий, творчий рівень) -10-12 балів;
 - добре (достатній рівень) - 7-9 балів;
 - задовільно (середній рівень) - 4-6 балів;
 - незадовільно (низький рівень) - 1-3 балів.
- 100-бальна шкала оцінювання:
 - відмінно (високий, творчий рівень) - 90-100 балів;
 - добре/дуже добре (достатній рівень) - 75-89 балів;
 - достатньо/задовільно (середній рівень) - 60-74балів;
 - незадовільно (незадовільний/низький рівень) - 1-59 балів.

4.10. Для забезпечення інклюзивності, різнорівневі тестові завдання можуть бути адаптовані для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

5. МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РІЗНОРІВНЕВИХ ТЕСТІВ

5.1. Методичний супровід різнорівневих тестових завдань здійснюється з метою забезпечення їх відповідності силабусам, робочим програмам навчальних дисциплін, рівням складності та вимогам до результатів навчання.

5.2 Циклові комісії є відповідальними за:

- розробку різнорівневих тестових завдань відповідно до силабусів, робочих програм навчальних дисциплін;
- відповідність змісту різнорівневих тестових завдань результатам навчання;
- об'єктивність критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

5.3 Циклові комісії несуть відповідальність за зміст різнорівневих тестових завдань, особливо тих, що використовуються для підсумкового контролю, з метою забезпечення принципів академічної доброчесності.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Дане Положення розглядається, схвалюється педагогічною радою та затверджується директором ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ».

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються, схвалюються педагогічною радою та затверджуються директором ВСП «ФКЕПІТ ЗУНУ». У тому ж порядку Положення скасовується.